

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.479/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke
Mészárosné dr. Szabó Judit
előadó bíró

. Farkas Katalin
bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Központi Rendőr Szakszervezet
(címe)

ügyintéző: ... kamarai jogtanácsos

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: illetmény különbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.612/2019/6.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 67.K.32.119/2019/10.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.612/2019/6. számú ítéletét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 67.K.32.119/2019/10. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes elsőfokú eljárásban felmerült költségét 20.000 (húszezer) forintban, a másodfokú eljárásban felmerült költségét 10.000 (tízezer) forintban, a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 10.000 (tízezer) forintban, az elsőfokú bírósági eljárás illetékét 15.000 (tizenötezer) forintban, a másodfokú bírósági eljárás illetékét 15.000 (tizenötezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 50.000 (ötvenezer) forintban állapítja meg, amelynek viseléséről az új eljárásban kell a bíróságnak döntenie.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2008. január 1-jétől a ... állományába járőrvezető (gépkocsizó) beosztásba kinevezéssel különleges bevetési pótlékban részesült. 2010. november 16. hatállyal a ... szolgálati helyre járőrvezető (gépkocsizó) beosztásba kinevezésével egyidőben a különleges bevetési pótlékra jogosultságát a parancs megszüntette, erre tekintettel 33.609 forint (27,17%) illetményeltérítés került részére megállapításra. A felperes 2013. február 1. hatállyal került kinevezésre a ... szolgálati helyre járőrvezető beosztásba. A besorolása változatlan maradt, így a korábban megállapított eltérítés összegét folyósították részére.
- [2] Az alperes a 2015. július 1-jén hatályba lépett a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 351. §-a alapján elkészített, a felperes 2015. július 1-től hatályos besorolásáról rendelkező állományparancsban a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazás megállapításakor a 2010. november 16-tól folyósított illetményeltérítést figyelmen kívül hagyta.
- [3] A felperes 2015. augusztus 7-én szolgálati panaszban sérelmezte, hogy 2015. július 1. hatállyal a korábbi rendszeres díjazás összegébe nem került beszámításra a gépjárművezetői pótlék, valamint a 2015. június 30-án megállapított korábbi rendszeres díjazás összegénél az eltérítés nélküli beosztási illetmény került figyelembe vételre. A szolgálati panasz elutasítását követően a felperes illetmény különbözetet érvényesített keresetében a 2015. július 1-jétől 2016. március 31-ig terjedő időre. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 23.M.3411/2015/8. sorszámú ítéletében részben helyt adott a keresetnek, kötelezte az alperest 38.892 forint elmaradt illetmény megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A döntést arra alapította, hogy a rendszeresen folyósított gépjárművezetői pótlék a korábbi rendszeres díjazásba számít. A fellebbezések nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék a 4.Mf.680.667/2016/3. számú jogerőssé vált ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, kötelezte az alperest további 320.060 forint elmaradt illetmény megfizetésére. A másodfokú bíróság a teljes kereseti kérelemnek az alapján adott helyt, hogy bár a felperes a különleges bevetési pótlékra való jogosultságát korábban elvesztette, de ezen összegre továbbra is jogosult volt a vezetői döntés alapján megállapított illetményeltérítés címén. A felperes 2015. június 30-án érvényes illetményéből korábbi rendszeres díjazásként a gépjárművezetői pótlékot és illetményeltérítést is figyelembe kellett volna venni

az új Hszt. hatálybalépésekor történő illetmény megállapításnál.

- [4] A felperes 2019. március 26-án kelt szolgálati panaszában - arra figyelemmel, hogy a korábbi perrel érintett időszakot követően az alperes nem módosította a 2015. július 1. óta hibásan megállapított illetményét - kérte a jogerős ítéletet követő, 2016. április 1-jétől 2018. december 31. közötti időszakra összesen a bruttó 409.964 forint elmaradt illetmény különbözet megfizetését. Budapest Rendőr-főkapitánya a 2019. május 14-én kelt határozatával a szolgálati panaszt elutasította a gépjárművezetői pótlék beszámításának alaptalansága okán, majd a 2019. július 4-én kelt határozatával a korábbi határozatát kiegészítette, a panasz teljes körű elutasítását hatályában fenntartotta az illetményeltérítés rendszeres díjazásként történő beszámításának alaptalansága miatt.

A felperes keresete és az alperes védírata

- [5] A felperes keresetében a 2016. április 1.- 2018. december 31. közötti időszakra bruttó 409.964 forint elmaradt illetmény megítélését kérte, számításában kapcsolódva a korábbi jogerős ítéleti döntéshez. A 2015. június 30-ával jogerősen megállapított 247.978 forint illetményt ítélte dolognak tekintve számította az elmaradt illetmény összegét és ezen belül a gépjárművezetői pótlék beszámításának elmaradása miatt járó összeget. A korábbi perrel egyező hivatkozása azon alapult, hogy a rendszeresen kifizetett gépjárművezetői pótlék és a korábban biztosított illetményeltérítés mértékét 2015. július 1-jétől az alperes jogellenesen nem vette figyelembe.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 352. § b) pont 1. alpontja a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) 101. § (4) bekezdés szerinti, 2015. évre megállapított illetményeltérítés figyelembe vételét kizárja, ezért a felperes 2015. július 1-től megállapítandó illetményébe az illetményeltérítés nem számítható be. A felperes a perbeli időszakban bevetési pótléokra jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt. 254. § (2)-(3) bekezdése, a régi Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet (Kr.) 28. § (1)-(2) bekezdése, 50. § (1)-(2) bekezdése, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint folyósítás szabályairól szóló 66/2011. (XII. 30.) BM rendelet (BMr.) alkalmazásával megállapított különleges bevetési pótlékot a jogalkotó a Közrendvédelmi Főosztályon és szervezeti egységeinél dolgozók számára nem biztosította [BMr. 11. sz. melléklet 3.6. pont]. A BMr. taxatív módon határozta meg a különleges bevetési pótléokra jogosultak körét, a felsorolásban nem szereplő szervezeti

egységnél beosztást betöltő hivatásos állományú számára pótlék folyósítására 2013. január 1. után nem volt lehetőség. Teljesítményértékelésre a peresített időszakban nem került sor, a régi Hszt. 102. § (2) bekezdésének azonban csak az illetményeltérítés alkalmazásával lehetett eleget tenni. A felperes részére 2014. április 1. napi hatállyal eseti gépjárművezetői pótlék jogosultsága került megállapításra, ezen eseti jellegre tekintettel nem volt lehetőség a rendszeres illetményelemként történő figyelembe vételre. Az alperes vitatta, hogy a korábbi jogerős ítélet megállapításai ítélt dologként alkalmazhatóak lennének a jelen perben; az összegszerűség körében a korábbi vitatását nem tartotta fenn.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

- [7] Az elsőfokú bíróság az alperest a 2016. április 1-től 2018. december 31-ig terjedő időszakra összesen 409.964 forint elmaradt illetménykülönböt megfizetésére kötelezte, alkalmazva a Hszt. 351. § (1)-(2) és 352. §-át, továbbá a régi Hszt. 254. § (2) bekezdését, valamint a régi Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet 42. § és 28. §-ait. Indokolásában - a korábbi másodfokú ítélethez kapcsolódóan - megállapította, hogy az alperes a jogszabály megváltozását követően, a másodfokú ítéletre figyelemmel nem módosította a felperes illetményét 2016. április 1. napjától. Bár a korábbi jogerős ítélet nem állapította meg 2016. március 31. napját érintően a jogszerű illetmény összegét, azonban a felperest olyan helyzetbe kellett hozni, mintha a munkáltató a jelen keresettel érintett időszakban is helyesen állapította volna meg az illetményt. A korábbi perben közölt számítást irányadónak kellett tekinteni, mert azt az alperes nem vitatta.
- [8] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az ítélt dologra történt felperesi hivatkozást, mert a korábbi perben jogerősen elbírált igény eltérő időszakra vonatkozott, ugyanakkor a korábbi jogerős ítéletben kifejtett jogi indokolást a jelen perben is irányadónak tekintette, mert a kereset jogalapja azonos volt.
- [9] Az elsőfokú bíróság szerint a teljesítményértékelés nélkül, vezetői döntés folytán biztosított illetményeltérítést a felperes új Hszt. alapján történő megállapításakor figyelembe kellett venni. A gépjárművezetői pótléknál a bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy bár az nem rendszeres juttatásként lett megállapítva, azonban a beosztásra tekintettel - nem vitatottan - rendszeresen megfizették, így azt rendszeres jövedelemként figyelembe kellett venni.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése és 109. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta, a döntést a fellebbezés és a fellebbezési

ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Az ítéleti érvelés szerint az alperes a fellebbezésében a gépjárművezetői pótlékkal összefüggő illetmény különbözet megalapozottságát nem tette vitássá, ezzel összefüggésben az elsőfokú ítéletet nem támadta. Ehhez kapcsolódóan mellőzte a további jogi indokolást, teljeskörűen egyetértve az elsőfokú ítélet ezt érintő érvelésével. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a korábbi jogerős ítélet jogi indokolására, mert ez kihatott a jelen ügy érdemi elbírálására, az alperes érdemben eltérő jogi hivatkozást a jelen perben nem adott. Az illetményeltérítés körében maga is azt tekintette döntőnek, hogy az illetményeltérítés vezetői döntésen alapult, az illetményeltérítés alapján biztosított többletjövedelem a felperes rendszeres illetményének a részét képezte, ezért azt a Hszt. 351. § és 352. § alapján az illetménybe be kellett számítani. A korábbi perben hozott jogerős ítélet nem minősült ítélt dolognak, azonban a felperes a keresetben tartalmában nem is erre, hanem a jogi indokolás helyes megállapításaira utalt. A korábbi jogerős ítélet indokolása ezért alkalmazható volt a jelen kereset érdemi elbírálásakor is.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte a Hszt. 352. § b) pontja és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdései megsértésére hivatkozva.
- [12] Az alperes - a Hszt. 352. § b) pontja, a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése, 101. § (4) bekezdése, 102. § (2) bekezdése és 103/B. §-a felhívásával - kiemelte, hogy az illetmény elemeit, illetve azokat az eseteket, amikor a hivatásos állományban szolgálatot teljesítő személy illetménye eltéríthető, a régi Hszt. taxatív és eltérést nem engedően sorolta fel. A felperes szervezetátalakítás keretében, 2013. február 1-től megvalósult áthelyezésével kapcsolatban megállapítható, hogy az átvevő szervezet szervezeti szintje illetménykiegészítés szempontjából nem volt alacsonyabb, ezért a régi Hszt. 103/B. §-a nem volt alkalmazható. Az átszervezést követően a felperes beosztási illetménye sem csökkent, így a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése sem volt alkalmazható. A fentiekből következően az alperes az átszervezést követően kizárólag teljesítményértékelés alapján növelhette meg a felperes illetményét, ami nem függött attól, hogy készült-e ténylegesen teljesítményértékelés.
- [13] Az alperes - az ítéletben foglaltakkal szemben - nem „alapilletményesíthette” a különleges bevetési pótlék összegét, kiváltképp, hogy a felperes a szervezeti korszerűsítést követően

nem látott el ilyen pótléokra jogosító feladatokat. Amennyiben elfogadható az az okfejtés, hogy az illetmény eltérítésére nem teljesítményértékelés alapján került sor, úgy az alperes arról a régi Hszt. rendelkezéseivel ellentétesen, jogalap hiányában rendelkezett, mivel az illetmény növelésére, eltérítésére a régi Hszt. más rendelkezései nem adtak lehetőséget. Mindezek miatt az alperes az új Hszt. hatályba lépésekor nem vehette figyelembe a korábban jogalap nélkül folyósított összeget.

- [14] A másodfokú bíróság elfogadta, hogy a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése az illetmény fogalmának meghatározásakor nem rögzíti az illetményeltérítés jogcímét, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az illetményeltérítés a beosztási illetmény része, mivel az eltérítés mértéke parancsban tényszerűen a beosztási illetmény kategóriánál került megjelölésre. A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette azt a következtetést is, hogy a teljesítményértékelés hiányában rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett fizetett összeget a Hszt. szerinti besoroláskor a rendszeres díjazásba be kellett számítani, arról azonban, hogy a felperes illetménye milyen jogcímen került eltérítésre és ezt az eltérítést milyen jogcímen kellett volna az alapilletmény részének tekinteni, a bíróság nem adott számot.
- [15] A régi Hszt. csupán a 101. § (4) bekezdés szerinti illetményeltérítést ismeri, a Hszt. szabályaival ellentétes, jogalap nélküli illetményeltérítés alapján az alperesnek nem volt jogszabályi lehetősége arra, hogy ezt az összeget a 2015. július 1-től megállapítandó új illetmény összegébe beszámítsa. A jogerős ítélet indokolása hiányos, mivel a másodfokú bíróság nem adott választ arra a kérdésre, hogy teljesítményértékelés hiányában milyen, a régi Hszt.-ben szabályozott jogcímen kapta a felperes 2015. június 30-ig a havi 33.609 forint illetménykiegészítést és azt milyen jogcímen kellett volna beszámítania az alperesnek a Hszt. hatályba lépésekor megállapítandó illetménybe.
- [16] Az alperes kérte, hogy a Kúria - azonos tárgyban folyamatban lévő ügyek nagyobb számára és a „megosztott” ítélkezési gyakorlatra tekintettel - intézkedjen jogegységi eljárás lefolytatásáról.
- [17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében - helyes indokai alapján - a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és az alperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jogszabályoknak megfelelő eljárásban, az okirati bizonyítékok alapján helytálló döntést hoztak, ítéleteiket megfelelő mértékben indokolták; az a körülmény, hogy az alperes a döntés indokaival nem ért egyet, nem jelenti a Pp. 346. § (4) bekezdése megsértését. Az alperes a jogegységi eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét nem támasztotta alá megfelelően: a jelen üggyel azonos tárgyban indult perekben az eljáró bíróságok gyakorlata egységes, a másodfokú bíróságok a beszámítási igény tekintetében kivétel nélkül a felperesi álláspontot fogadták el és csupán az ítéleti indokolások módosultak annak megfelelően, hogy az alperes később a jogalap nélküliségre is hivatkozott.

- [18] A felperes szerint az alperes alaptalanul hivatkozott az alacsonyabb beosztásba helyezés szabályaira, ilyen intézkedés ugyanis nem történt. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy az alperes a bevetési pótlék megszüntetésekor, annak pótlására alkalmazott illetményeltérítést az érintett főosztály beosztottai részére. Az intézkedés attól, hogy a régi Hszt. nevesíti a teljesítményértékelés alapján történő illetményeltérítés szabályait, nem vált jogalap nélkülivé, azt egyedi, bár több személyt azonos mértékben érintő vezetői döntésként kell elfogadni. Az pedig teljesen egyértelmű, hogy a munkáltató az illetményeltérítést a parancsokban megállapított beosztási illetmény részévé tette.
- [19] A felperes szerint az alperes a felülvizsgálati kérelemben nem jelölte meg pontosan, hogy az ítéletet mely részében kéri hatályon kívül helyezni. Az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a 2015. június 30-ával hibásan megállapított korábbi illetmény körében már jogerős ítélet született, az abban foglaltaknak megfelelően az alperes az elmaradt illetményt megfizette, ugyanakkor a parancsot a korábbi peresített időszakot követő időre nem módosította, így ugyanazon jogalapon állt fenn a jelen peresített kereset, csak idő határában tolódott ki. A korábbi jogerős ítélet ítélt dolognak minősül a jogalap tekintetében. A felülvizsgálati kérelemben, ahogyan már a fellebbezésben sem esik szó a 187.204 forint gépjárművezetői pótlék be nem számításából eredő követelésről, pedig annak ténye is bizonyított volt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozott.
- [21] A Kúria azonos tényállású ügyekben, azonos tartalmú felülvizsgálati kérelmek elbírálása során - az alábbiak szerint - már állást foglalt a Hszt. 352. § b) pontja helyes alkalmazásáról (Kfv.VII.38.374/2019/6., Kfv.VII.38.334/2019/4., Kfv.VII.38.421/2019/6., Kfv.VII.38.333/2019/6., stb.). Megállapította, hogy a hivatásos állomány tagjának illetményét a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban a régi Hszt. IX. fejezetében szereplő rendelkezések alapján kellett meghatározni. Az illetmény beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati időpótlékból, valamint a régi Hszt. által meghatározott feltételek fennállása esetén illetménypótlékból állt; az alapilletményt a beosztási és a rendfokozati illetmény együttes összege képezte [99. § (2) bekezdés].
- [22] A beosztási illetmény megállapításához a hivatásos állomány tagját rendfokozata alapján I. vagy II. besorolási osztályba, azon belül a beosztási szintekhez igazodóan beosztási kategóriákba kellett besorolni, a beosztási kategórián belül pedig, az adott beosztásban eltöltött szolgálati idő tartama függvényében meg kellett

állapítani az irányadó fizetési fokozatot is [100. § (1)-(2) bekezdés]. A beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó, a törvény mellékletében meghatározott szorzószámok és a köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap szorzata alapján kellett megállapítani [100. § (4) bekezdés].

- [23] A fenti szabályok alapján megállapított besorolás szerinti beosztási illetmény eltérítésére, annak magasabb, vagy alacsonyabb összegben való megállapítására a törvényhozó az állományilletékes parancsnokok számára a Hszt. 101. § (4) bekezdésében, az ott meghatározott keretek között biztosított jogosultságot: a rendelkezés alapján a parancsnok a beosztási illetményt „a meghatározott személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévet megelőző év teljesítményértékelés alapján” legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatta meg. A teljesítményértékelést a Hszt. hatálya alá tartozók esetében a 82-83. §-ok és más jogszabályok [pl. a közszolgálati egyéni teljesítményértékelésről szóló 10/2013. (I.21.) Korm. rendelet] alapján kellett elvégezni.
- [24] Különleges bevetési pótlék megállapítására különlegesen veszélyes szolgálati feladatok ellentételezése érdekében, és az ilyen feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés ösztönzésére kerülhetett sor „kizárólag az ilyen jellegű tevékenységet közvetlenül ellátó állomány részére” [Kr. 50. § (1)-(2) bekezdés]; a pótlék a rendőr-főkapitányságok jogszabályban meghatározott egységeinél arra „jogosító tevékenységet közvetlenül ellátó” személyeknek volt megállapítható [BMr. 11. melléklet 3. pont].
- [25] A jelen felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes 2010. november 16-tól nem volt jogosult különleges bevetési pótlékra, ám az annak megfelelő összeget az alperes illetményeltérítés címén - a beosztási illetmény részeként - megállapította és folyósította a továbbiakban is annak érdekében, hogy a felperes illetménye ne csökkenjen. Illetményeltérítés alapjául szolgáló teljesítményértékelés ténylegesen nem készült, a felperes illetményének eltérítésére a Hszt. 101. § (4) bekezdésével ellentétesen került sor.
- [26] A Kúria a fent megjelölt ítéleteiben egyetértett az alperes azon hivatkozásával, hogy a Hszt. 352. § b) pontjában szabályozott korábbi rendszeres díjazást a régi Hszt. felsorolt rendelkezései alapján kellett meghatározni és azzal is, hogy a felperes részére megállapított illetményeltérítést a munkáltatói jogkör gyakorlója nem tehetette a beosztási illetmény részévé. Az illetmény összetevőit a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése sorolta fel, az illetményeltérítés nem képezett ide tartozó, önálló jogcímű illetményelemet. A besorolás szerinti beosztási illetmény meghatározása objektív kritériumokon alapult, annak eltérítésére csak a tárgyévi munka értékelésének eredményeként kerülhetett sor. A régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében a törvényhozó a hivatásos állomány tagját megillető illetmény meghatározásában annyiban valóban önálló

döntési jogkört biztosított a munkáltatónak, hogy az előző évi munkateljesítményt, az elvégzett munka minőségét és mennyiségét - annak mérése eredményeként - a beosztási illetmény eltérítésével ellentételezhette. Az a körülmény azonban, hogy ezt az eltérítést a besorolás szerinti beosztási illetmény százalékos mértékéhez igazítva rendelte meghatározni, nem jelenti azt, hogy az e címen megállapított összeg a beosztási illetmény részévé vált volna, amelyre a felperes 2010-től kezdve - teljesítményértékelés elvégzésétől függetlenül - folyamatosan jogosult lett volna. A felperes - az eljáró bíróságok álláspontjával ellentétben - nem vált jogosulttá az illetményeltérítés címen juttatott összegre annak folytán, hogy azt az alperes a beosztási illetménybe ténylegesen beszámította, vagyis a Hszt. 99. §-a alapján megállapított besorolási illetményhez hozzáadta.

- [27] A régi Hszt. IX. fejezete illetményrendszerre vonatkozó szabályozásában nem található olyan rendelkezés, amely az alperes illetmény megállapítása tárgyában rendelkezni jogosult vezetőjét a beosztási illetmény perbeli módon történt eltérítésére a hivatásos állomány tagja által elvégzett munka értékelése nélkül jogosította volna fel. Nem volt a régi Hszt.-nek olyan rendelkezése sem, amelyből levezethető lenne az állományilletékes parancsnok, vagy más vezető arra vonatkozó felhatalmazása, hogy valamely munkatevékenység tényleges ellátásához, feladatvégzéshez, különleges munkakörülményekhez rendelt pótlék - jogalkotói rendelkezés, illetve a feladatok, körülmények változása folytán történt - megszűnése esetén a kieső illetményelem „helyettesítéséről” a beosztási illetmény eltérítésével, vagy más illetményelem biztosításával saját hatáskörben rendelkezzen. Az alperes megalapozatlanul, egyebekben a saját érvelésével is ellentétesen hivatkozott arra, hogy a felperes illetményét attól függetlenül megnövelhette, hogy nem készített teljesítményértékelést, az eltérítés feltételül a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében előírt értékelés elkészítése nem volt mellőzhető.
- [28] A Kúria az EBH2009.2082. számon közzétett határozatában kimondta: a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok ezért alapvetően kógensek, ami miatt nincs lehetőség elérő, a hivatásos állomány tagja részére kedvezőbb megállapodás megkötésére úgy, ahogyan arra a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók esetében a Munka Törvénykönyve lehetőséget ad.
- [29] A Kúria korábban rámutatott arra is, hogy a régi Hszt.-ben szabályozott illetményrendszer kifejezi a szolgálati beosztáshoz kapcsolódó felelősséget, a hivatásos szolgálattal járó többletkötelezettséget, a rendvédelmi szerv szervezetrendszerében a szervezeti szintek (helyi, területi, országos) közötti különbséget,

továbbá az illetménypótlékok útján honorált többletteljesítményt. A hivatásos állomány tagjaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések kógenssek (EBH2010.2259.). A Kúria rögzítette azt is, hogy a kógens rendelkezések nem értelmezhetők kiterjesztően (EBH2016.M.11.), kógens törvényi rendelkezés alkalmazásakor nem lehet az érdemi döntést analógiára alapozni (BH2016.250.). A jogalkotó hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy megteremt-e valamely juttatást a munkavállaló részére, és az is, hogy azt milyen feltételek előírásával teszi (BH2015.79.).

- [30] A régi Hszt. - a 2015. július 15-én hatályba lépett Hszt.-vel egyebekben azonosan - kógens szabályozást tartalmaz, kógens jogszabályi rendelkezésektől a felek megállapodása és a munkáltató egyoldalú nyilatkozata sem térhet el. A régi Hszt. kimondta, hogy semmis az a jognyilatkozat, vagy annak az a része, amely szolgálati viszonyra vonatkozó szabályba vagy egyébként jogszabályba ütközik; a semmisséget hivatalból kell figyelembe venni [9. § (1)-(2) bekezdés]; részben érvénytelen jognyilatkozat helyett a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg [10. § (2) bekezdés].
- [31] A Kúria az azonos tárgyú ügyekben hozott ítéleteiben rögzítette azt is, hogy jogalkotói döntés következtében megszűnt illetményelemek pótlásáról a munkáltató, jogszabályban foglalt, kifejezett ez irányú felhatalmazás hiányában érvényesen nem rendelkezhet, eltérő rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímet - ahogyan arra a jelen ügyben sor került -, nem alkalmazhat. A régi Hszt.-ben a törvényhozó szabályozta azt, hogy a hivatásos állomány tagjának milyen esetekben nem csökkenhet az illetménye. A régi Hszt. 102. § (2) bekezdése a beosztási illetmény csökkenését tiltja, a korábban - a régi Hszt., a Kr. és a BMr. rendelkezései alapján - biztosított különleges bevetési pótlék megvonásával azonban a felperesnek nem a beosztási illetménye, hanem az összes illetménye csökkent. A Hszt. 103/B. §-a kompenzációs illetménykiegészítés biztosítását illetménykiegészítés csökkenését eredményező szervezeti átalakítás esetére írja elő, a megszüntetett illetménypótlék miatt kiesett díjazás kompenzálására e rendelkezés sem alkalmazható. A jogalkotó az illetménypótléokra való jogosultság elvesztésének perbeli esetére ilyen szabályozást nem alkotott.
- [32] A Kúria a határozataiban kiemelte, hogy az illetmény-különbözet tárgyában folyamatban lévő, azonos tényállású perek tárgyát nem a 2015. június 30-ig kifizetett illetményeltérítés visszafizetése képezi, a jogvitában a bíróságoknak arról kell döntenük, hogy a Hszt. 2015. július 1-jei hatályba lépésével elvégzendő besoroláskor, az ekkor megállapítandó illetménybe be kell-e számítani olyan illetményelemet, amelyet az alperes korábban a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütköztetve, illetve jogszabályi felhatalmazás nélkül állapított meg. A jogszabályba ütköző, ekként érvénytelennek minősülő munkáltatói intézkedésre, függetlenül attól, hogy az intézkedés a 2015. június 30-ig terjedő időszakban

hatályosult (annak alapján a felperes részére illetményeltérítést fizettek), jogosultságot alapítani nem lehet, a 2015. július 1-től járó illetmény meghatározásakor annak figyelembe vétele nem kérhető.

- [33] Az eljáró bíróságok a fentiekkel ellentétes jogértelmezés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy az alperesnek a Hszt. által elrendelt besoroláskor a 352. § b) pontban szabályozott korábbi rendszeres díjazás összegébe bele kellett volna számítani az illetményeltérítést, ami miatt a felperes jogosult a keresettel érvényesített illetmény-különbözetre. Az illetményeltérítés címén megállapított és kifizetett összegek a kifizetés tényétől sem váltak a beosztási illetmény részévé, a megszüntetett pótlék „alapilletményesítéséről” a parancsnok saját hatáskörben, mérlegelés jogkörben nem rendelkezhetett.
- [34] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése megsértésére. A Kúria korábban, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény indokolási kötelezettséget szabályozó 221. § (1) bekezdése megsértésének vizsgálata kapcsán már rámutatott: az a kérdés, hogy a bíróság a perben vitás kérdések eldöntése szempontjából releváns jogszabályokat helyesen értelmezte, az ügyre vonatkoztatva helyesen alkalmazta-e, a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján nem dönthető el, az ítélet tartalmi követelményeit, az indokolási kötelezettség kereteit meghatározó rendelkezésre hivatkozás nem teremt lehetőséget arra, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a perben felmerült valamennyi vitás kérdésben felülvizsgálja (Mfv.III.10.260/2019/5.). Ez a megállapítás a jelen perben, a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdései alkalmazása során is irányadó.
- [35] A jogerős ítélet tartalmazza a megállapított tényeket, a felek kérelmeit, főbb érveit, a bíróság döntését, az alkalmazott jogszabályokat és azokat az indokokat, amelyekből kitűnik, hogy a másodfokú bíróság az alperes érveit miért nem tartotta helytállónak. A perben a felek között jogkérdésben volt vita, amelyet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás adatai, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján el lehetett bírálni. A másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett; az indokolási kötelezettség megsértését nem lehet megállapítani azon az alapon, hogy a fél a támadott ítéletben szereplő érvekkel, jogértelmezéssel nem ért egyet.
- [36] Az alperes által felhozott okok alapján jogegységi eljárási indítványozásának - a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32-33. §-aiban foglalt - feltételei nem állnak fenn, a kért eljárás kezdeményezésének az ügyben nincs helye.
- [37] A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a felperes azon kereseti kérelme megalapozottságáról, amelyben az illetményeltérítés rendszeres díjazásba való beszámítását, annak alapján illetmény-különbözet megfizetését kérte, a Hszt. 352. § b)

pontja megsértésével foglaltak állást. A felperes az illetmény eltérítésre vonatkozó részében jogszabályba ütköző, részlegesen érvénytelen munkáltatói intézkedésre nem alapíthatott jogosultságot. Az annak alapján megállapított és kifizetett, ekként jogalap nélkülinek minősülő összegnek a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazásba való beszámítására, a Hszt. szerinti besorolásnál történő figyelembevételére, illetmény különbözet megfizetésére a felperes nem tarthat igényt.

- [38] A felperes a keresetében megjelölt, illetmény-különbözet címén érvényesített 409.964 forint összeget követelést illetményeltérítés figyelmen kívül hagyásából adódó illetmény-különbözet és a rendszeres díjazás összegébe be nem számított gépjárművezetői pótlék együttes összegeként határozta meg. Az alperes a gépjárművezetői pótlék tekintetében nem nyújtott be fellebbezést az elsőfokú ítélet ellen és a felülvizsgálati kérelmében sem vitatta a gépjárművezetői pótlék fizetésére kötelező ítéleti rendelkezést.
- [39] Az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásában bár megállapította, hogy az alperesnek a gépjárművezetői pótlékot, mint rendszeresen fizetett pótlékot a felperes Hszt. 351. § (1) bekezdés a) pontja szerinti besorolásakor figyelembe kellett volna vennie a Hszt. 352. §-a alapján, azonban a gépjárművezetői pótlék összegét külön nem határozta meg.
- [40] Az eljáró bíróságok téves jogi álláspontjuk folytán, az egyösszegben előterjesztett kereset nyomán nem rendelkeztek az eltérő jogalapú keresetek összegszerű meghatározásáról és ezek tekintetében elkülönült döntésről. Ezért a Kúriának nincs lehetősége megváltoztató, a gépjárművezetői pótlék tekintetében a felperes keresetét elbíráló döntés meghozatalára.
- [41] A Kúria a fentiek alapján a jogerős ítéletet és az elsőfokú bíróság ítéletét - a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával - hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak tisztáznia kell a különböző jogcímenek - illetményeltérítésen alapuló illetmény-különbözet és gépjárművezetői pótlék beszámításának elmaradásából járó illetmény különbözet címén - előterjesztett kereseti kérelmek összegszerűségét. Ezt követően a kereseti kérelem jogalapja körében a Kúria fentebb írt iránymutatása figyelembe vételével kell az érdemi döntést meghoznia.

Záró rész

- [42] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban költségigényt nem terjesztett elő, az első- és másodfokú perköltsége vonatkozásában a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § (5) bekezdésében előírt költség felszámítást nem csatolt, ezért a Kúria mellőzte e körben a határozathozatalt a felperes az első-,

másodfokú és felülvizsgálati eljárásban is csatolta költségfelszámítását, ezért a Kúria a felperes perköltségét, valamint az első- és másodfokú bírósági, valamint a felülvizsgálati eljárás illetékét az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (2) bekezdés, 46. § (1) bekezdés, 50. § (1) bekezdés alkalmazásával csak megállapította, annak viseléséről a bíróságnak kell a megismételt eljárásban döntenie.

[43] A végzés elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el [Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése].

, 2020. október 21.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Mészárosné dr. Szabó Judit
s. k. előadó bíró,
Dr. Farkas Katalin s. k. bíró